

Sygn. akt: III U 949/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lutego 2014r.

**Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 04 lutego 2014r. w O.

sprawy z odwołania W. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 23.05.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. oddała odwołanie,
2. zasądza od W. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.05.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił W. S. prawa do emerytury.

W. S. wniosła odwołanie od powyższej decyzji. Domagała się jej zmiany wskazując, że zgromadziła wymagany ogólny staż pracy w wymiarze 21 lat 1 miesiąca oraz okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat i 5 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, iż W. S. wykazała jedynie 14 lat 5 miesięcy i 24 dni okresów pracy w szczególnych warunkach. Nadto organ rentowy wskazał, iż do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu wykonywania czynności na podstawie umowy zlecenia od 27.08.1990r. do 31.08.1990r. i od 18.09.1991r. do 12.10. 19991r. oraz okresu pracy w (...)w wymiarze 1/2 etatu od 02.01.1990r. do 12.05.1990r., ponieważ pokrywa się on z innym uwzględnionym okresem pracy w (...).

W toku postępowania W. S. oświadczyła, iż domaga się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) od 01.08.1980r. do 15.07.1982r., bowiem okres ten nie został jej zaliczony przez ZUS.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie W. S. jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Ponieważ odwołująca urodziła się w dniu (...), może uzyskać emeryturę przewidzianą w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy (25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet).

Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 w/w ustawy).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczonym, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym wiek ten, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z § 4 powołanego Rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet,
- 2) ma wymagany 20-letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zaś z treścią §4 ust 3 tego Rozporządzenia do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (...).

W. S. urodziła się (...), wymagany wiek 55 lat osiągnęła więc w 2012r. Odwołująca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego a na dzień 1.01.1999r. zgromadziła wymagany 20-letni okres składkowy i nieskładkowy, bowiem ZUS uwzględnił jej ogólny staż pracy wynoszący 21 lat 2 miesiące i 13 dni.

Jedyną sporną kwestią pozostawało to, czy na dzień 01.01.1999r. odwołująca posiada wymagany 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że W. S. zgromadziła jedynie 14 lat 5 miesięcy i 24 dni okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z akt emerytalnych odwołującej i odpowiedzi na odwołanie wynika, iż organ rentowy do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów: od 27.08.1990r. do 31.08.1990r. oraz od 18.09.1991r. do 12.10.1991r. ponieważ w tym okresie odwołująca była zatrudniona na podstawie umowy zlecenia a nie umowy o pracę. Nadto nie zaliczono okresu pracy w (...) w wymiarze 1/2 etatu od 02.01.1990r. do 12.05.1990r., ponieważ pokrywa się on z innym uwzględnionym okresem pracy w (...) w pełnym wymiarze czasu pracy. Odwołująca nie domagała się zaliczenia tych okresów.

W. S. domagała się natomiast zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 15.12.1980r. do 4.07.1982r. wskazując, iż w tym okresie była zatrudniona w (...).

Okres ten faktycznie nie został zaliczony do pracy w szczególnych warunkach, chociaż organ rentowy wyraźnie tego nie wskazał w zaskarżonej decyzji.

Do pracy w szczególnych warunkach zostały natomiast zaliczone okresy: od 01.08.1980r. do 14.12.1980r., od 05.07.1982r. do 15.07.1982r., od 10.09.1984r. do 26.08.1990r., od 01.09.1990r. do 17.09.1991r., od 13.10.1991r. do 30.06.1995r. i od 01.09.1995r. do 31.12.1998r., w tym okresy niezdolności do pracy (pismo ZUS k. 21a.s. i uzasadnienie zaskarżonej decyzji).

Początkowo odwołująca wskazywała, iż w okresie od 15.12.1980r. do 4.07.1982r. pracowała w (...) i nie miała w tym okresie udzielonego urlopu wychowawczego czy bezpłatnego w celu sprawowania opieki nad dziećmi (pismo k. 33-36a.s.). Powoływała się w tym zakresie na treść świadectwa pracy z dnia 12.07.1982r. (k. 8 akt kap. pocz.), w którym nie wskazano urlopu w w/w okresie. Kwestionowała natomiast pismo (...) datowane na 25.08.2005r. (k. 25 akt kap. poz.), w którym wskazano, iż w okresie od 15.12.1980r. do 04.07.1982r. przebywała na urlopie wychowawczym.

W celu sprawdzenia powyższych okoliczności Sąd zwrócił się o nadesłanie akt osobowych W. S.. Analiza nadesłanych dokumentów, zawartych w tych aktach jednoznacznie wskazuje jednak, iż odwołująca miała udzielone urlopy bezpłatne w celu sprawowania opieki nad dziećmi w okresie od 15.12.1980r. do 30.06.1981r. (pismo z dnia 23.12.1980r.), w okresie od 01.07.1981r. do 31.12.1981r. (pismo z dnia 06.07.1981r.) i od dnia 01.01.1982r. do 04.07.1982r. (pismo z dnia 31.12.1981r.). W świetle powyższych pism za prawidłowe należy uznać dane zawarte w piśmie (...) z dnia 25.08.2005r. co oznacza, że w tych okresach odwołująca faktycznie nie świadczyła pracy, lecz opiekowała się dziećmi.

Odwołująca ostatecznie nie kwestionowała w/w pism i faktu przebywania na urlopie bezpłatnym w celu sprawowania opieki nad dziećmi.

Pełnomocnik odwołującej w piśmie procesowym z dnia 07.01.2014r., złożonym na rozprawie w dniu 08.01.2014r. wniósł o zaliczenie okresu od 15.12.1980r. do 04.07.1982r. do pracy w szczególnych warunkach wskazując, iż jest to okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany w przepisach dotychczasowych, o których mowa w art. 184 ustawy z emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazywał przy tym, iż w/w okres jest okresem pracy na kolei w rozumieniu § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin oraz art. 11 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Pełnomocnik odwołującej wskazywał, że w/w przepisy są to przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 ustawy z emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i powinny mieć zastosowanie w sprawie.

Co do zasady należy podzielić pogląd strony odwołującej, iż przepisy „dotychczasowe”, o których mowa w art. 184 ustawy z emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych to w/w Rozporządzenie RM z dnia 07.02.1983r. i przepisy w/w ustaw, nie oznacza to jednak automatycznie zasadności odwołania. Nawet w świetle w/w przepisów

„dotychczasowych” zdaniem Sądu sporny okres urlopu bezpłatnego udzielonego w celu sprawowania opieki nad dziećmi od 15.12.1980r. do 4.07.1982r. nie może być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach.

Wskazać trzeba, iż osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004r.

Takie stanowisko wyraził min. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 10.09.2013r. (III AUa 248/13, LEX nr 1366045) oraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.04.2010r. (II UK 313/09, OSNP 2011/19-20/260).

W uzasadnieniach tych wyroków wyrażono pogląd, iż w przepisie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawodawca utrwał sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r.

Sąd Okręgowy podziela w/w stanowisko, co oznacza, iż należało oceniać okresy pracy W. S. na dzień 31.12.1998r. z przyjęciem wówczas obowiązującego stanu prawnego i w sprawie należało zbadać, czy na dzień 01.01.1999r. odwołująca posiadała wymagany w tych przepisach 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z §4 ust 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze **do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także** okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz **okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin**, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10.

W sprawie znajdzie więc zastosowanie ustawa z dnia 28.04.1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz.U. z 1983r. Nr 23, poz. 99) w brzmieniu obowiązującym na 31.12.1998r.

Z przepisów tej ustawy wynika, iż rozróżnia ona okresy: **zatrudnienia** na kolei (art. 6), okresy **równorzędne** z okresami zatrudnienia na kolei (art. 7) i okresy **zaliczane** do okresów zatrudnienia na kolei(art. 8).

Podkreślić należy, iż odwołująca nie domaga się przyznania emerytury kolejowej, lecz emerytury „powszechnej” z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis §4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego... mówi jedynie o zaliczaniu do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a to oznacza możliwość uwzględnienia przy przyznawaniu emerytury z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tylko okresów wskazanych w art. 6 ustawy z dnia 28.04.1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Przepis art. 6 ust 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin określa, że okresami zatrudnienia na kolei są okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych w czasie w których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy.

Poza sporem jest, iż w okresie od 15.12.1980r. do 04.07.1982r. W. S. nie otrzymywała świadczeń przewidzianych w tym przepisie a to oznacza, iż okres ten nie jest okresem, o którym mowa w art. 6ust. 1 w/w ustawy i tym samym okresem, o którym mowa w §4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego. Nie podlega więc zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach.

Jak już wskazano wyżej, ustawodawca w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin rozróżnił ponadto okresy równorzędne z okresami pracy na kolei. Są one wskazane w art. 7. Nie ma wśród nich okresu sprawowania opieki nad dziećmi a nadto okresy równorzędne nie są wymienione w § 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego...

W art. 8 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin wprowadzono okresy zaliczane do okresów zatrudnienia, wśród których w art. 8 ust. 1 pkt 1 wymieniono przerwy w pracy na kolei obejmujące okresy wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 9 i 11 oraz w art. 13 ust. 3 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Przepis art. 11 ust. 2 pkt 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin wymienia okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi, oraz innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych i trwania przerw w pracy spowodowanych opieką nad dzieckiem w wieku do lat 4 - łącznie nie dłużej jednak niż 6 lat. Taki właśnie urlop w spornym okresie miała udzielona odwołująca. Ponieważ jest to tylko okres zaliczalny do okresów zatrudnienia na kolei w rozumieniu ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, nie jest okresem, o którym mowa w 4 ust. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego...

Ustawodawca w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin wprowadził 3 odrębne okresy: zatrudnienia na kolei, okresy im równorzędne oraz okresy zaliczane do okresów zatrudnienia na kolei. Okresów tych nie można utożsamiać gdyż nie taki był zamiar ustawodawcy, bowiem nie bez przyczyny rozdzielił te okresy.

Przepisy ustaw dotyczących emerytur i rent, w tym także aktów wykonawczych do tych ustaw należy traktować w sposób ścisły a ich interpretacja powinna być dosłowna, dlatego też wbrew stanowisku pełnomocnika odwołującej przepisy okres korzystania z urlopu bezpłatnego w celu sprawowania opieki nad dziećmi od 15.12.1980r. do 4.07.1982r. nie może być zaliczony jako okres pracy w szczególnych warunkach.

W związku z tym należy uznać, że odwołująca na dzień 1.01.1999r. nie wykazała 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, jej odwołanie jest więc niezasadne i zostało oddalone w oparciu o .

Sąd mając na względzie powyższe ustalenia na mocy art. 477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie od decyzji ZUS z dnia 23.05.2013r.

Wobec oddalenia odwołania Sąd uwzględnił wniosek pełnomocnika ZUS o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego. Sąd zasądził koszty w kwocie minimalnej, tj. 60zł, mając na względzie przepisy art. 98 kpc w zw. z §11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez Radcę prawnego ustanowionego z urzędu.